

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XXVIII):

Cei mai fini și mai eleganți jurnaliști

cei mai fini și mai eleganți jurnaliști
Pentru Viena era total indiferent care grup obținea ceea ce dorea

De idei revoluționare pe plan social se simțeau atrași numai în măsura în care acestea erau impuse de spiritul timpului. Pe plan politic respingeau orice modificări ale raporturilor de forțe

regele Ungariei declarase război regelui Croației și împăratul Austriei era neutru și acești trei monarhi erau una și aceeași persoană ... Răspunderea guvernului de la Viena a constat în aceea că a exploatat în propriul său interes contradicțiile naționale

„Alles für Österreich“ **conflictul de conștiință al ofițerilor cezaro-craiești**

Regele Ungariei declarase război regelui Croației și împăratul Austriei era neutru și acești trei monarhi erau una ...

Istoricul și cercetătorul științific clujean Ela Cosma - specialist în istoria modernă, prezintă în lucrarea "**Presa săsească și revoluția în Transilvania la 1848/1849**" (2002, Cluj) o serie de informații inedite legate de presa germană și cenzura în imperiul habsburgic, un jurnal al presei săsești din Transilvania, o cronică a presei săsești sibiene și alta a presei brașovene (în anii revoluției), politica și ideologia sașilor cu o serie de teme interesante: **pentru uniune sau împotriva uniunii Transilvaniei cu Ungaria**, asaltul răsăritului și imaginea rușilor, liberalism versus conservatorism, presa ca izvor documentar (programele unioniștilor și antiunioniștilor sași). Studiul acestei epoci și deslușirea tuturor ițelor politicilor națiunilor existente în Transilvania impune munca în echipe de specialiști, un aspect important fiind multilingvismul. Pentru descifrarea documentelor pașoptiste a fost nevoie de cunoașterea a minim șase limbi (inclusiv cu paleografiile aferente): limba română (cu alfabetul chirilic și latin), limba germană (cu paleografia gotică), limba rusă (cu paleografia chirilică, ulterior cu scriere latină) și limbile maghiară, franceză și engleză. Istoricul Ela Cosma a coordonat un proiect grant în perioada 2011-2016, cu tema: "**Armatele**

imperiale și românii (1848-1849). Mărturii militare secrete din arhivele rusești și austrice", fiind cercetate documente din 25 de arhive din țară și străinătate.

O privire asupra jurnalismului săsesc în acea perioadă surprinde divizarea acesteia. Erau jurnaliștii de la "**Siebenbürger Zeitung**" ce aparțineau cercului de învățați din "jurul lui Samuel von Brukenthal: Johann Filtsch, Michael Lebrecht, Jakob Aurelius Müller, Joseph Karl Eder, Daniel Gräser, Johann Seivert. Ziarul era încă de pe atunci purtător al ideii statale a Marii Austrii, intrând adesea în conflict cu autoritățile din pricina unor exprimări critice. De-a lungul întregului secol al 19-lea, ziarul a păstrat același spirit al loialității față de Austria. Noua generație de publiciști, care trăia nemijlocit anii revoluției nu era unitară. În rândurile ei se aflau Joseph Bedeus von Scharberg, Ludwig von Rosenfeld și Eugen von Fridenfels, oameni de mare cultură și descendenți ai unor vechi familii patriciale sibiene. Deoarece ocupau concomitent și slujbe de înalți funcționari, se înțelege că erau promotorii status quo-ului. (...) Aproape toți colaboratorii foilor sibiene erau juriști, înalți funcționari ai statului sau profesori ai Academiei de Drept. S-a afirmat că Academia sibiană de drept a oferit poporului săsesc "**cei mai fini și mai eleganți jurnaliști**". Educația și poziția redactorilor de la "**Siebenbürger Bote**" explică atitudinea lor. De idei revoluționare pe plan social se simțeau atrași numai în măsura în care acestea erau impuse de spiritul timpului. Pe plan politic respingeau orice modificări ale raporturilor de forțe. Istoriografia (Friedrich Teutsch, Carl Göllner) i-a etichetat drept "conservatori". În fapt, așa numitul lor "conservatorism" nu însemna altceva decât stat austriac unitar și antiunionism față de Ungaria, promovarea națiunilor credincioase împăratului - adică menținerea drepturilor sașilor și egala îndreptățire a românilor". Cea mai aprigă concurență pentru presa sibiană a fost cea brașoveană condusă de ctitorul Johann Gött (1810-1888), născut la Wehrheim (în principatul Nassau). Stabilizat în 1832 la Brașov (după ce a învățat tainele tipografiei la Frankfurt, făcând ucenicia în mai multe orașe, inclusiv în București), va reuși să cumpere vechea tipografie a lui Johannes Honterus (din sec. 16) și să întemeieze ziarul "**Siebenbürger Wochenblatt**" (1837). El a fost considerat întemeietorul presei săsești brașovene și editor al primelor ziare românești din Ardeal. "Meritul principal al publicisticii brașovene constă în modul fără ocolișuri în care aducea problemele vieții săsești în fața publicității, contribuind astfel la depășirea timidității paralizante față de aceasta ... Aici ... se vorbește despre: bătălia limbii ... germanitate, spirit comunitar, comasare, școală civică, emanciparea evreilor, sistemul caserilor, filializarea comunităților evanghelice, separarea serviciului religios de școală, ș.a. "scrisa A. Schuller la 1896. Prin adoptarea unui ton mai radical", ziarul își atrase colaborarea unei gărzi de tinere talente: G.D. Teutsch, St.L. Roth, Elias Roth, Peter Lange, Martin Schnell, Karl Maager, A.T. Laurian (cu articole în limba germană)."

O analiză lucidă privind războiul civil declanșat de revoluția maghiară a făcut-o Paul Lendvai ("Ungurii"); după zdrobirea răscoalei cehilor (de feldmareșalul Windisch-Grätz) și a armatei piemonteze (de bătrânul feldmareșal Radetzky), moralul armatei austriece s-a îmbunătățit. Cea mai mare și gravă problemă întâlnită în armata imperială era **conflictul de conștiință al ofițerilor cezaro-craiești**, o adevărată dramă care s-a observat - cel mai bine - în Războiul cel mare, **Războiul Națiunilor (primul război mondial 1914-1918)**. Iată cum descrie Lendvai situația colonelului Friedrich baron von Blomberg: "În vara anului 1848, Blomberg, el însuși austriac

german, comanda un regiment polonez de ulani, care era staționat în Banat, deci în sudul Ungariei, unde trăia o amestecată populație de nemți, maghiari, sârbi, români și bulgari, printre ultimele trei etnii existând și ortodocși și catolici. Când a început să fie amenințat de răsculații sârbi, Blomberg a cerut noi instrucțiuni de la generalul său. Acesta, deși personal nu foarte binevoitor față de guvernul de la Budapesta, i-a indicat colonelului să lupte împotriva voluntarilor străini și a grănicerilor. O indicație sunând la fel a fost emisă și de comisarul crăiesco-maghiar din acest ținut, comisarul, în ce-l privește fiind sârb. Blomberg a luptat, și chiar cu succes, dar când căpetenia răsculaților sârbi, un colonel habsburgic de obârșie germano-austriacă, i-a amintit lui Blomberg de datoria sa față de împărat, datorie care ar fi mai presus de datoria sa față de rege (situație în care împărat și rege erau, firește, una și aceeași persoană), Blomberg le-a ordonat polonezilor săi să părăsească ținutul. Cu aceasta, el a lăsat expusă mîniei sîrbilor populația germană care întîmplător era sincer de partea ungarilor. Complet descoperit, Blomberg s-a adresat ministrului austriac de război: "Îndurați-vă, Excelență, de situația noastră insuportabilă; rog cu cea mai profundă smerenie, rechemăți-ne din această provincie (...) **dezbinarea aici este mai mult decît se poate suporta**". Dar Blomberg nu a fost rechemat, deoarece regimentul său (...) se afla sub autoritate ungară. În loc de a fi rechemat, Blomberg a primit indicația "**de a-și chestiona conștiința**". (...) A început un război în care generali habsburgici conduceau trupele împotriva altor generali habsburgici sau cum nimerit a descris situația încurcată din vara lui 1848 aristocratul maghiar conte Majláth - "**regele Ungariei declarase război regelui Croației și împăratul Austriei era neutru și acești trei monarhi erau una și aceeași persoană**"... Răspunderea guvernului de la Viena a constat în aceea că a exploatat în propriul său interes contradicțiile naționale și s-a folosit mai ales de sîrbii și croații sprijiniți și de Belgrad - atunci încă principat autonom în cadrul Imperiului Otoman - , ca să provoace un conflict armat cu Budapesta. **Curtea voia să anuleze din capul locului reformele ungurești, care, după felul ei de a citi semnele vremii, amenința să distrugă unitatea monarhiei. Pentru Viena era total indiferent care grup obținea ceea ce dorea, pentru ea nu conta decît să cîștige aliați împotriva ungarilor (...).**"

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xxviii-136489.html>

The screenshot shows a web browser window with the URL www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xxviii-136489.html. The page header features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with the following items: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title "2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (XXVIII):" and the author's name "Marius HALMAGHI". The article was published on "08.07.2018 22:13" and has "158 vizualizari" (158 views) and "0 comentarii" (0 comments). There are social media sharing buttons for Facebook (1 Share), Twitter, and Email. A search bar with the placeholder text "Cautare" is located at the bottom right of the page.